

Şirketler Topluluğu ve Bağlılık Raporu

Şirketler Topluluğu Tanımı

Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 195. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca; *"Hâkim şirkete doğrudan veya dolaylı olarak bağlı bulunan şirketler, onunla birlikte şirketler topluluğunu oluşturur. Hâkim şirketler ana, bağlı şirketler yavru şirket konumundadır."*

Ticaret Sicili Yönetmeliği'nin 105. maddesinde ise; *"Kanunun 195 inci maddesinin dördüncü fıkrası anlamında, bir şirketler topluluğu, bir ticaret şirketi ile buna doğrudan veya dolaylı olarak bağlı bulunan en az iki ticaret şirketinden meydana gelir. Ticaret şirketi olmayan bir teşebbüse, doğrudan veya dolaylı olarak bağlı bulunan ticaret şirketleri sayısının ikiye aştığı durumlarda da Kanunun 195 inci maddesinin beşinci fıkrası anlamında şirketler topluluğu meydana gelir ve teşebbüs topluluğun hâkimi olur. Hâkim şirket ana şirket, bağlı şirketler ise yavru şirket konumundadır."* denilmiştir.

Bu çerçevede, şirketler topluluğundan bahsedebilmek için bir ana şirket ve iki yavru şirket olmak üzere en az üç ticaret şirketi bulunmalıdır. Ana şirket bir ticaret şirketi değil de bir teşebbüs ise, bu durumda teşebbüse doğrudan veya dolaylı olarak bağlı bulunan ticaret şirketlerinin sayısının en az üç olması gerekir.

Hâkim ve Bağlı Şirket

Türk Ticaret Kanunu ("TTK") madde 195 uyarınca;

Bir ticaret şirketi, diğer bir ticaret şirketinin, doğrudan veya dolaylı olarak;

"Oy haklarının çoğunluğuna sahipse veya şirket sözleşmesi uyarınca, yönetim organında karar alabilecek çoğunluğu oluşturan sayıda üyenin seçimini sağlayabilmek hakkını haizse veya kendi oy hakları yanında, bir sözleşmeye dayanarak, tek başına veya diğer pay sahipleri ya da ortaklarla birlikte, oy haklarının çoğunluğunu oluşturuyorsa veya bir ticaret şirketi, diğer bir ticaret şirketini, bir sözleşme gereğince veya başka bir yolla hâkimiyeti altında tutabiliyorsa"

birinci şirket hâkim, diğeri bağlı şirkettir. Bağlı şirket, üzerinde doğrudan veya dolaylı hâkimiyet uygulanan şirkettir. Hâkim şirket ise başka bir şirkete veya şirketlere iradesini kabul ettiren şirkettir. TTK'ya göre, bu şirketlerden en az birinin merkezi Türkiye'de ise, TTK'daki şirketler topluluğuna ilişkin hükümler uygulanır.

Bağlılık Raporu

Bağlı şirketin yönetim kurulunun her yıl "bağlılık raporu" olarak adlandırılan bir rapor hazırlama yükümlülüğü vardır. Bu rapor, bağlı şirketlerin kendi aralarındaki ve hâkim şirket ile olan ilişkileri ve bu ilişkilerin kayıp/yarar olarak sonuçlarını açıklar.

Bağlı şirketin yönetim kurulu, faaliyet yılının ilk üç ayı içerisinde bağlılık raporunu düzenlemek zorundadır. Bu raporda;

- Şirketin geçmiş faaliyet yılında hâkim şirketle, hâkim şirkete bağlı bir şirketle, hâkim şirketin yönlendirmesiyle onun ya da ona bağlı bir şirketin yararına yaptığı tüm hukuki işlemlerin ve geçmiş faaliyet yılında hâkim şirketin ya da ona bağlı bir şirketin yararına alınan veya alınmasından kaçınılan tüm diğer önlemlerin açıklaması yapılır ve
- Hukuki işlemlerde edimler ve karşı edimler, önlemlerde, önlemin sebebi ve şirket yönünden yarar ve zararları belirtilir.

Zarar denkleştirilmişse, bunun faaliyet yılı içinde fiilen nasıl gerçekleştiği veya şirketin sağladığı hangi menfaatlere ilişkin olarak bir istem hakkı tanındığı ayrıca bildirilir. O faaliyet yılında açıklanması gereken bir hukuki işlem veya tedbir bulunmuyorsa bu durum rapora yazılır.

Yönetim kurulu raporun sonunda şirketin, hukuki işlemin yapıldığı veya önlemin alındığı veya alınmasından kaçınıldığı anda kendilerince bilinen hâl ve şartlara göre, her bir hukuki işlemde uygun bir karşı edim sağlanıp sağlanmadığını ve alınan veya alınmasından kaçınılan önlemin şirketi zarara uğratıp uğratmadığını açıklar. Şirket zarara uğramışsa, yönetim kurulu ayrıca zararın denkleştirilip denkleştirilmediğini de belirtir. Ancak, bu açıklama sadece yıllık faaliyet raporunda yer alır.

Bağlılık raporunun sonuç kısmı, yıllık rapora alınarak olağan genel kurula sunulan, böylece pay sahiplerinin aydınlatılmasında önemli rolü olan kısımdır. Burada yönetim kurulu, faaliyet yılında gerçekleştirdiği tüm hukuki işlemleri ve alınan veya alınmayan tedbirleri değerlendirerek, bunların şirkete sağladığı fayda ve kayıpları ortaya koyacaktır. Yönetim kurulu, değerlendirmesini, söz konusu işlemlerin veya tedbirlerin gerçekleştirilmesinin söz konusu olduğu sırada kendisi tarafından bilinen hal ve şartlar ışığında yapacaktır. Yönetim kurulu, ilgili her hukuki işlem için karşı edimin uygunluğunu değerlendirecek, uygun bir karşı edim alınmamışsa bundan doğan kaybın nasıl denkleştirileceğini açıklayacaktır.

Pay sahipleri bağlılık raporuna dayanarak sorumluluk davası açabilirler ve bilgi alma haklarını kullanabilirler.

Neriman Pelit Demirkan

npelit@pelit.av.tr

www.pelit.av.tr